MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

CURRICULUM OPȚIONAL

Limbajul formelor vizuale

Curriculum opțional

(pentru clasa a VIII -a)

Chișinău 2015

Aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum(Ordinul 862 din 07 septembrie 2015)

Autori:

Frumosu Angela, profesor de educație plastică, grad didactic superior, IPLT „Liviu Deleanu”, mun. Chișinău.

Prisăcaru Lily, profesor de educație plastică, grad didactic superior, LTPA „Ion și Doina Aldea-Teodorovici”, mun. Chișinău.

Recenzenți:

Hubenco Teodora, doctor în pedagogie, conferenţiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Ursu Zinaida, profesor de educație plastică, grad didactic superior, LT „Ginta Latină”, mun. Chișinău

PRELIMINARII

Argument

Disciplina *Limbajul formelor vizuale* își propune formarea de competențe privind studiul, proiectarea, crearea artistică, receptarea și consumul de produse de creație vizuală și de design ca parte a culturii estetice și artistice bazată pe valori.

Spre deosebire de formele naturale (structuri din natură), care nu pun probleme deosebite celui ce încearcă să le perceapă semnificația, formele artificiale (create de om), categorie în care intră și cea vizual - artistică, apar întotdeauna ca rezultate ale activității conștiente, care implică atît gîndirea, cît și acțiunea umană. Aceste forme artificiale/artistice sunt concepute și realizate pentru scopuri multiple ale ființei umane, care pot fi benefice sau malefice, în funcție de relativitatea situațiilor și a preocupărilor omenești. O educație generală și continuă, în care formele, inclusiv cele artistice, sunt abordate și studiate din diverse puncte de vedere ca: imagine grafică, imagine de design, imagine conceptuală, imagine istorică, poate oferi șansa stopării unor derapaje și realizării unei educații cu orientare holistică și a unui viitor consumator alfabetizat în limbajul valorilor estetice de calitate.

Detaliat și în ansamblu, această disciplină, acordă atenție sporită rolului și importanței studierii elementelor de limbaj plastic, prin care vizual și simbolic se obțin exprimări artistice a formei, din perspectiva creării valorilor.

Disciplina *Limbajul formelor vizuale* propune orientarea procesului de activitate a elevilor spre analiză, observare, meditare asupra faptului, că omul contemporan a devenit mult mai creativ, explorînd și conștientizînd că aceasta este doar o formă de manifestare dintr-un imens angrenaj, la care poate adăuga propriile realizări. Prevede mobilizarea și promovarea elevilor și a manifestării lor prin propriile căutări, experimente, proiecte artistice, argumente, cercetări în studierea și descoperirea limbajului formelor și a conținutului în diverse contexte de spațiu și timp.

Creațiile finale artistico - vizuale ale tinerilor vor fi promovate și valorificate în cadrul expozițiilor școlare.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI:

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore
Disciplină opţională	Arte	VIII	34

I. CONCEPŢIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Prezentarea disciplinei

La elaborarea acestui opțional s-a ținut cont de interesele și aptitudinile anticipate de un grup de elevi cointeresați de acest curs.

Opționalul *Limbajul formelor vizuale* propune dezvoltarea de capacități, deprinderi, atitudini în domeniul culturii și dialogării artistico - estetice și cooperării creative a tinerilor, promovarea valorilor culturale prin arta vizuală, formarea pentru și prin valori artistice, valorificarea unității în diversitate și ghidării în carieră.

Prevede o programă cu obiective/competențe și conținuturi noi, diferite de acelea existente în curriculumul disciplinei *Educația Plastică,* din trunchul comun.

Programa cuprinde: obiective generale, competenţe specifice, subcompetențe, conţinuturi, exemple de proiectare de lungă durată, sugestii metodologice și de evaluare, mențiuni precum şi o bibliografie orientativă.

Curriculum-ul opţional se adresează elevilor din învăţămîntul gimnazial din clasa a VIII-a, dornici să cunoască cît mai multe date despre evoluția și specificul limbajului formelor în arta vizuală (forma ca produs artistic și ca produs de design industrial, grafic, vestimentar, de interior etc.), în vederea cunoaşterii de date precum şi de aplicare eficientă și creativă a lor, în contexte cotidiene sau din perspective de orientare în carieră.

Beneficiarii acestui opțional sunt elevii claselor a VIII-a (treapta gimnazială), cadrele didactice și manageriale din învățămîntul preuniversitar.

Pentru elevi, acest obiect, va prezenta oportunitatea de alegere a disciplinei de studiu, în funcție de interesele și aptitudinile individuale, îi va ajuta să-și formeze propriul sistem de valori și atitudini pentru o ghidare de succes în carieră.

Pentru părinți, poate constitui unul din criteriile importante în opțiunea alegerii instituției de învățămînt pentru copilul său.

Pentru cadrele didactice, va constitui o reală provocare, un teren de creativitate, prin care va dovedi măiestria sa profesională.

Pentru instituția de învățămînt, la nivel de cultură, opționalul va prezenta posibilitatea conturării identității proprii în raport cu alte instituții.

Curriculum-ul opțional are drept scop:

Formarea competențelor artistico-plastice vizuale.

Dezvoltarea conduitei creative și culturale.

Formarea culturii dialogării cu operele vizuale.

Dezvoltarea competențelor general - umane.

Dezvoltarea imaginației și a creativității artistice în procesul valorificării limbajului artelor plastice.

Asimilarea valorilor general-umane, a valorilor artistice naționale și universale.

Limbajul formelor vizuale promovează următoarele valori şi atitudini: respect faţă de demnitatea umană şi unicitatea lui; deschidere faţă de diversitatea culturală; disponibilitatea pentru cultivarea capacităţilor estetice ca fundament pentru participarea la viaţa culturală; empatie culturală; spirit creativ; toleranţă şi înţelegere; acceptarea diferenţelor de opinii, valori etc.; valorificarea constructivă a produselor artistico-plastice; disponibilitate pentru colaborare şi cooperare în cadrul

dialogului în echipă și intercultural; punerea în valoare a patrimoniului artistic naţional şi universal; respect faţă de valorile propriei culturi şi a valorilor etniilor conlocuitoare.

Implementarea acestor valori va contribui la asigurarea şanselor egale în evoluţia fiecărei personalităţi, indiferent de apartenenţa etnică; asigurarea dezvoltării multilaterale a personalităţii, în dependenţă de preferinţele şi oportunităţile individuale; asigurarea dreptului fiecărei persoane la educaţie şi eliminarea obstacolelor de integrare în societate; asigurarea procesului de promovare a valorilor estetice; acceptarea diversităţii culturale în baza respectării demnităţii umane şi a drepturilor omului.

II. COMPETENŢE-CHEIE/TRANSVERSALE

Sistemul de competenţe-cheie/transversale, stabilit pentru sistemul de învăţământ din RepublicaMoldova, a fost definit pe baza competenţelor-cheie, determinate de Comisia Europeană şi de profilul absolventului :

Competenţe de învăţare în limba maternă/limba de stat;

Competenţe de comunicare într-o limbă străină;

Competenţe de învăţare/de a învăţa să înveţi;

Competenţe de bază în matematică, ştiinţe şi tehnologie;

Competenţe acţional-strategice;

Competenţe digitale, în domeniul tehnologiilor informaţionale şi comunicaţionale;

Competenţe interpersonale, civice, morale;

Competenţe de autocunoaştere şi autorealizare;

Competenţe culturale, interculturale (de a recepta şi de a crea valori);

Competenţe antreprenoriale.

Disciplina *Limbajul formelor vizuale* contribuie la formarea următoarelor competențe-cheie/transversale:

Competenţe de comunicare în limba maternă/limba română

- Competenţe de a comunica argumentat în limba maternă/limba de stat în situaţii reale de viaţă.
- Competenţe de a comunica într-un limbaj ştiinţific și coerent utilizînd termeni specifici artelor plastice.
- Competenţe de a comunica idei, emoții şi concluzii pe baza observării (vizualizării) independent a unei opere / lucrări de artă vizuală.

Competenţa de învăţare/de a învăţa să înveţi

- Competenţe de a învăţa din diferite surse bibliografice, în mod independent sau în echipă, şi de a integra cunoştinţele date într-un sistem general .

- Competenţe de a acţiona în vederea satisfacerii nevoii prin autoformare (stabileşte scopuri şirealizează planuri de învăţare a unor abilităţi) şi de autoafirmare prin cunoştinţele posedate.

Competenţe de bază în matematică, ştiinţe şi tehnologie

- Competenţe de observare, de comparare a elementelor componente între ele și cu întregul formei.
- Competența de apreciere a raporturilor de proporții de mărimi, culoare, plin și gol, etc.
- Competenţe de utilizare a operaţiilor matematice de bază, în scopul calculării datelor pentru obținerea diverselor construcții geometrice.
- Competenţe de utilizare a instrumentelor: riglă, echer, compas, raportor în scopul obținerii diverselor construcții geometrice (împărțirea segmentelor/cercurilor în părți egale, etc.).
- Competenţe de a propune idei noi în domeniul ştiinţific.

Competenţe acţional-strategice

- Competenţe de a-şi proiecta activitatea în scopul realizării unei lucrări.
- Competența de a intui și vedea rezultatul final.
- Competența de a propune soluţii logice și originale de rezolvare a situaţiilor de problemă concrete.

Competenţe digitale, în domeniul tehnologiilor informaţionale şi comunicaţionale

- Competența de a utiliza tehnica informațională în scopul lărgirii cunoștințelor acumulate în cadrul orelor cu referire la diverse conținuturi componente ale curriculumului disciplinar.
- Competența de descoperire, observare, studiere a diverselor tehnici și moduri de exprimare în arta vizuală de către reprezentanți din diverse țări prin aplicarea eficientă a computerului.
- Competența de aranjare a textului în foaie, format digital.
- Competența de creare a unor articole, lucrări de artă digitală prin aplicarea unor procese elementare de aplicare a programelor de lucru la computator.

Competenţe interpersonale, morale şi civice

- Competenţe de a manifesta o poziţie civică activă, solidaritate şi coeziune socială pentru o societate non-discriminatorie.
- Competenţe de a acţiona în diferite situaţii de viaţă, în baza normelor şi valorilor moral-spirituale.
- Competenţe de valorizare a familiei, clasei, şcolii, a relaţiilor de prietenie.

- Competenţe de a interacţiona constructiv cu oamenii pe bază de colaborare și cooperare respectînd principiul non-discriminării.

Competenţe antreprenoriale şi spirit de iniţiativă

- Competența de identificare și de determinare a resurselor materiale și temporale necesare pentru realizarea unei lucrări.
- Competenţe de organizare a echipelor în proiectarea, delegarea funcțiilor şi desfăşurarea unui eveniment cultural (vernisaj, expoziție, prezentare, etc.)

Competenţe de autocunoaştere şi autorealizare

- Competenţe de a acţiona original şi creativ în diferite situaţii.
- Competenţe de a identifica apartenenţa sa naţională, de a-şi pune în valoare propriul popor, prin cultura și tradiția țării.

Competenţe culturale, interculturale (de a recepta şi de a crea valori)

- Competenţe de a se orienta în valorile culturii naţionale şi ale culturilor altor etnii, în scopul aplicării lor creative şi autorealizării personale.
- Competenţe de toleranţă în receptarea valorilor interculturale şi respectarea principiului non-discriminării.

Competențe transdisciplinare

Cunoașterea ramurilor și genurilor artelor vizuale (plastice).
Asimilarea termenilor specifici artelor vizuale (plastice).
Dezvoltarea competențelor de creare și receptare a imaginii plastice.
Dezvoltarea imaginației și creativității artistice în procesul valorificării limbajului artelor plastice.
Sensibilizarea față de artă, natură, societate prin comunicare cu opera de artă.
Asimilarea valorilor general-umane, a valorilor artistice naționale și universale.

Obiectivele generale ale disciplinei:

- Dezvoltarea culturii dialogării estetice și cooperării creative a tinerilor;
- Promovarea valorilor culturale prin arta vizuală;
- Formarea pentru și prin valori artistice;
- Promovarea unității în diversitate și ghidarea în carieră.

III. COMPETENŢE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI:

1. Formarea conduitei creative, vizual plastice prin mediere atistico-plastică și culturală.
2. Crearea compozițiilor plastice, utilizînd diverse tehnici și materiale de artă.
3. Identificarea structurilor generale a formelor în mediul înconjurător, în operele de artă vizuală și în procesul de creare a lor.

4. Utilizarea limbajului plastic vizual în prezentarea, explicarea, redarea aspectelor artistico-vizuale.

Competenţele specifice, subcompetențe:

1. Formarea conduitei creative vizuale prin mediere artistico-plastică și culturală.

1.1 Explicarea interdependenţei realității istorice şi a necesității evoluției formei ca
element de expresie plastică.

1.2 Analiza importanţei exprimării artistico-vizuale pentru om şi societate ca valoare estetică și culturală.

1.3 Determinarea funcției, semnificației și caracteristicilor de tratare a formei vizuale ca element de limbaj plastic.

1.4 Folosirea termenilor specifici limbajului plastic în analiza diferitor contexte artistico-plastice.

1.5 Descrierea varietăților formelor vizuale în baza observărilor indirecte (studierea informațiilor și operelor de artă) și directe (studiilor practice).

1.6 Obținerea diferitor forme ca tratare și expresie artistico-plastică ca o constatare a unui mesaj (stări) vizual.

2. Identificarea caracteristicilor generale a formelor în mediul înconjurător, în operele de artă vizuală și în procesul de creare a lor.

2.1 Identificarea și clasificarea formelor ca dimensiune spațială în baza operelor de artă vizuală.

2.2 Descrierea deosebirilor esențiale dintre formele plane, bidimensionale și cele spațiale, tridimensionale ca expresie artistico-vizuală.

2.3 Recunoaşterea în baza operelor de artă a formelor plastice plane și spațiale.

2.4 Exersarea redării, modelării formelor artistico-vizuale ca dimensiune spațială de caracter plan, spațial, volumetric.

2.5 Aplicarea cunoştinţelor şi deprinderilor formate în procesul de creare a formelor plastice.

3. Utilizarea terminologiei specifice limbajului plastic vizual în prezentarea, descrierea şi explicarea aspectelor artistico-vizuale.

3.1 Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenului formă artistico-plastică.

3.2 Utilizarea limbajului specific artelor vizuale în contexte cunoscute sau noi.

4. .Elaborarea de creații artistice, raportate la viziunea figurativă și nonfigurativă de reprezentare.

4.1 Elaborarea de creații artistice în baza studiului operei artiștilor vizuali celebri ca experiență stilistico- plastică deosebită, figurativă și nonfigurativă de reprezentare.

4.2 Utilizarea metodelor simple de investigare (observare, analiză, interpretare) a procedeelor de creare a formelor noi și de dezvoltare a unui stil artistic individual de exprimare vizuală figurativă și nonfigurativă.

4.3 Identificarea soluţiilor de corelare a formei și spațiului din perspectiva manifestărilor artistico-plastice de valoare.

IV. REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A UNITĂȚILOR DE CONȚINUT ŞI A UNITĂŢILOR DE TIMP

Număr de ordine	Unităţi de conţinut	Număr de ore
1.	**Conceptul de formă ca element de limbaj artistico-vizual.** Originile formei artistico-vizuale. Forma în natură şi în exprimarea vizual - plastică. Arta formei ca rațiune artistică. Expresiile formei ca limită/contur, aspect și conținut. Surse de inspiraţie și produsul plastic vizual: - structuri şi forme din natură; - structuri şi forme geometrice; - forme decorative și plastice create anterior etc.	6 ore
2.	**Variația formelor ca tratare și expresie plastică** Forme figurative și nonfigurative Forme elaborate și spontane Forme stilizate Forme geometrice, imaginare. Forme - culoare Forme transfigurate	6 ore
3.	**Spațiul și forma** Forma în arta bidimensională Forma în arta tridimensională	3 ore
4.	**Diversitatea formelor ca experiență artistico-plastică** Caracterul formei în creația lui Mihail Grecu Caracterul formei în creația lui Joan Miro Caracterul formei în creația lui Marc Chagal Caracterul formei în creația lui Salvador Dali Caracterul formei în creația lui Pablo Picasso Caracterul formei în creația lui Nicolae Grigorescu Caracterul formei în creația lui Vincent van Gogh Caracterul formei în creația lui Claude Mone	13 ore

	Caracterul formei în creația lui Wassily Kandinsky Caracterul formei în creația lui Henri Matisse Caracterul formei în creația lui Piet Mondrian Caracterul formei în creația lui Friedrich Hundertwasser	
5.	**Transformarea plastică a formelor și crearea formelor noi** Secţionarea formelor Alăturarea formelor Suprapunerea formelor Combinarea procedeelor	6 ore

V. SUBCOMPETENŢE, UNITĂŢI DE CONŢINUT

Competenţe specifice, subcompetenţe	**Unităţi de învăţare. Conţinuturi**
1.**Formarea conduitei creative vizuale prin mediere artistico-plastică și culturală.** 1.1Să explice interdependența realității istorice şi a necesității evoluției formei ca element de expresie plastică. 1.2 Să analizeze importanţa exprimării artistico-vizuale pentru om şi societate ca valoare estetică și culturală. 1.3 Să determine funcțiile, semnificațiile și caracteristicile de tratare a formei vizuale ca element de limbaj plastic. 1.4 Să folosească termenii limbajului plastic în analiza diferitor contexte artistico-plastice. 1.5 Să descrie varietățile formelor vizuale în baza observărilor indirecte (studierea informațiilor, lumei înconjurătoare, operelor de artă) și directe (studii practice). 1.6 Să obțină diferite forme ca tratare și expresie artistico-plastică ca o constatare a unui mesaj (stări) vizual. **2.Identificarea caracteristicilor generale a formelor în mediul înconjurător, în operele de artă vizuală și în procesul de creare a lor.** 2.1 Să identifice și să clasifice formele ca dimensiune spațială în baza operelor de artă vizuală.	**Conceptul de formă ca element de limbaj artistico-vizual.** • Originile formei artistico-vizuale. • Forma în natură şi în exprimarea vizual - plastică. • Arta formei ca rațiune artistică. • Expresiile formei ca limită/contur , aspect și conținut. • Surse de inspiraţie și produsul plastic-vizual: - structuri şi forme din natură; - structuri şi forme geometrice; - forme decorative și plastice create anterior etc. **Variația formelor ca tratare și expresie plastică.** • Forme figurative și nonfigurative. • Forme elaborate și spontane. • Forme stilizate. • Forme geometrice, imaginare. Forme- culoare. • Forme transfigurate. **Spațiul și forma.** • Forma în arta bidimensională. • Forma în arta tridimensională. **Diversitatea formelor ca experiență artistico-plastică.** • Caracterul formei în creația lui Mihail Grecu • Caracterul formei în creația luiJoan Miro

2.2 Să descrie deosebirile esențiale dintre formele plane, bidimensionale și cele spațiale, tridimensionale ca expresie artistico-vizuală. 2.3 Să recunoască în baza operelor de artă formele plastice plane și spațiale. 2.4 Să exerseze redarea, modelarea formelor artistico-vizuale ca dimensiune spațială de caracter plan, spațial, volumetric. 2.5 Să aplice cunoştinţele şi deprinderile învăţate în procesul de creare a formelor plastice. **3. Utilizarea terminologiei specifice limbajului plastic vizual în prezentarea, descrierea şi explicarea aspectelor artistico-vizuale.** 3.1 Să precizeze, în cuvinte proprii, sensul termenului „formă artistico-plastică”. 3.2 Să utilizeze limbajul specific artelor vizuale în contexte cunoscute sau în contexte noi. 4.**Elaborarea de creații artistice raportate la viziunea figurativă și nonfigurativă de reprezentare.** 4.1 Să elaboreze creații artistice în baza studiului artiștilor vizuali celebri și a operilor lor ca experiență stilistico-plastică deosebită, figurativă și nonfigurativă de reprezentare. 4.2 Să utilizeze metode simple de investigare (observare, analiză, interpretare) a procedeelor de creare a formelor noi și de dezvoltare a unui stil artistic individual de exprimare vizuală figurativă și nonfigurativă. 4.3 Să identifice soluţii de corelare a formei și spațiului din perspectiva manifestărilor artistico-plastice de valoare.	• Caracterul formei în creația lui Marc Chagal • Caracterul formei în creația lui Salvador Dali • Caracterul formei în creația lui Pablo Picasso • Caracterul formei în creația lui Nicolae Grigorescu • Caracterul formei în creația lui Vincent van Gogh • Caracterul formei în creația lui Claude Mone • Caracterul formei în creația lui Wassily Kandinsky • Caracterul formei în creația lui Henri Matisse • Caracterul formei în creația lui Piet Mondrian • Caracterul formei în creația lui Friedrich Hundertwasser **Transformarea plastică a formelor și crearea formelor noi.** • Secţionarea formelor • Alăturarea formelor • Suprapunerea formelor • Combinarea procedeelor

VI. STRATEGII DIDACTICE
Sugestii metodologice

Opționalul oferă posibilitatea organizării flexibile a procesului instructiv-educativ care lasă loc și adaptării la particularităţile individuale ale elevilor, din perspectiva opţiunilor metodologice ale fiecărui profesor.

Se recomandă ca activităţile de învăţare să se desfăşoare atît în spaţiul sălii de clasă, cît şi cu ieșire în natură sau în spaţii publice. După posibilități, se recomandă vizitele la muzee, galerii și săli expoziţionale.

Se propune iniţierea în domeniul artelor vizule prin raportarea la noţiunile de bază, esenţiale, care să conducă la asocieri interdisciplinare şi la aprecierea valorilor patrimoniului artistic național și universal. Astfel, studiul *Limbajului formelor vizuale* nu se poate derula fără cunoştinţele de bază despre culoare, tehnici grafice sau picturale, elemente de limbaj plastic şi fără studierea valorilor artistice din patrimoniul naţional şi universal. Lista de conţinuturi este asociată competenţelor specifice propuse, care conduc la formarea/ dezvoltarea competenţei generale ale disciplinei.

Procesul de predare-învățare se va baza pe corelarea competențelor formate anterior cu noile situaţii de învăţare, pe curiozitate și interes faţă de nou. Se vor prezenta informaţii cu caracter general, dar esenţiale pentru domeniul artistic, care accentuează dezvoltarea gîndirii şi activităţii creative, critice și analitice.

Conţinuturile disciplinei tind spre formarea competenţei generale şi a celor specifice, cu un esențial accent pe creaţie şi creativitate.

Activitatea de parcurgere a conținuturilor se va baza pe trei componente: observare, studiu, creație și apreciere, care se vor intercala continuu.

Observarea va include studiul şi cercetarea limbajului vizual, experimentarea și sesizarea efectelor materialelor de artă în raport cu suportul plastic, fără de care nu se poate recepta mesajul artistic.

Actul creaţiei îşi propune dezvoltarea imaginaţiei, a spontanietăţii, a sensibilităţii, a creativităţii, a originalităţii, a gîndirii asociative şi a gustului estetic, printr-o serie de activităţi corespunzătoare atît cerinţelor şi nevoilor elevilor, cît şi ale societăţii. O atenţie deosebită se va acorda realizării lucrărilor practice ca formă primordială de expresie artistico–plastică.

Activitățile de apreciere se vor referi, în primul rînd, la exprimarea şi argumentarea propriilor observări, opinii, atitudini faţă de fenomenul artistic.

Cunoaşterea genurilor și ramurilor artelor vizuale, urmată de deosebirea operelor de artă autentică şi kitsch determină formarea deplină a unei personalităţi apte de integrare în societatea contemporană.

VII. STRATEGII DE EVALUARE

Evaluarea ca proces va urmări progresul elevului şi eficienţa procesului de instruire în domeniul artelor vizuale la nivel de formare a competențelor.

Pentru evaluarea la disciplina *Limbajul formelor vizuale*, vor fi luate în vedere corespondenţa dintre competențe, conţinuturi, metodele de predare–învăţare utilizate şi modul de apreciere a rezultatelor învăţării.

În cadrul activităților vor fi aplicate tipurile de evaluare, ca:

inițială – se va desfășura la început de an școlar, rezultatele evaluării îl vor ajuta pe profesor să-și elaboreze un program strategic pentru fiecare contingent de elevi. Rezultatele în acest caz nu vor fi trecute în registrele școlare.

curentă – se va efectua în baza vizionării lucrărilor plastice, realizate la finele semestrului, decizia se ia la ședința catedrei.

sumativă – se va realiza la sfîrșit de semestru, an școlar și se va constitui din probe de evaluare, colocvii tehnice (lucrări practice).

În perspectiva realizării unui demers educaţional de calitate centrat pe competenţe, se vor utiliza diverse forme şi metode de evaluare, clasice și complementare. La evaluare profesorul va lua în consideraţie atît produsul, cît şi procesul – efortul depus de elev în obţinerea rezultatelor evaluate.

Pentru realizarea unei evaluări obiective a lucrărilor plastice vor fi stabilite diverse criterii de evaluare ce pot fi modificate de către profesor în dependență de temă, subiect și obiectivul urmărit.

Criterii de evaluare a lucrărilor plastice

- Realizarea temei.
- Reflectarea subiectului.
- Utilizarea adecvată a mijloacelor de expresie plastică.
- Aplicarea iscusită a materialelor și tehnicilor de artă.
- Organizarea spațiului plastic.
- Expresivitatea și originalitatea lucrării.

Notarea rezultatelor elevilor se va face în dependenţă de tipul de evaluare şi de metoda aplicată, cu calificative ori cu note.

Elevul la sfîrșitul studiului va fi capabil:

- Să aprecieze importanța formelor ca produs vizual și estetic în evoluția omenirii;
- Să armonizeze sistemul propriu de valori cu cele promovate la nivel de valori artistice vizuale de calitate;
- Să recunoască tipul de forme, destinația lor, valoarea lor estetică ca produs de consum;
- Să estimeze rolul și importanța formelor în contextul vieții cotidiene ca produs artistic și de design;
- Să lanseze proiecte artistice vizuale, formă-conținut-sens, aplicare;
- Să se orienteze în cariera profesională.

Elevul își va forma abilități de abordare a problemelor ce țin de estetica formelor, de valoarea lor artistico-vizuală, de ghidare în carieră, de cooperare, de formare a atitudinilor culturale; de aplicare creativă în situații noi a cunoștințelor.

Mențiuni

- Demersul didactic al acestui curs se proiectează pentru un an de studiu.
- Profesorul în realizarea proiectului de lungă durată va avea libertate în selectarea modulelor, repartizarea numărului de ore, dezvoltarea conținuturilor etc., ținînd cond de particularitățile de vîrstă și interesele elevilor.

Exemple de proiectare a instruirii.

a) Proiectarea didactică de lungă durată.

1 oră/ săptămână
SEMESTRUL I - 16
SEMESTRUL al II - lea – 18 ore
Nr.total ore: 34

Unitatea de învăţare	**C.S.**	**Conținuturi**	**Nr. de ore**	**Data**	**Observaţii (Testare)**
(1) **Conceptul de formă ca element de limbaj artistico-vizual.**	1.1; 1.4	• Evaluare inițială. • Originile formei artistico-vizuale.	**5**		$T_{inițial}$
	1.4; 1.3	• Forma în natură şi în exprimarea vizual - plastică.			
	1.2; 1.3; 1.4	• Arta formei ca rațiune artistică.			
	1.5; 1.4	• Expresiile formei ca limită/contur , aspect şi conținut.			
	1.5; 1.4	• Sursele de inspiraţie : - structuri şi forme din natură; - structuri şi forme geometrice; - forme decorative şi plastice create anterior etc.			T_1
	1.3;	• Forme figurative			

(2) **Variația formelor ca tratare și expresie plastică.**	1.4; 1.5; 1.6; 3.1; 3.2; 4.2.	și nonfigurative. • Forme elaborate și spontane. • Forme stilizate. • Forme geometrice, imaginare. Forme - culoare. • Forme transfigurate.	**5**		T_2
(3) **Spațiul și forma.**	2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.2; 4.3.	• Forma în arta bidimensională. • Forma în arta tridimensională.	**4**		T_3
Evaluare sumativă.	1,4; 1.6; 2.5.	Proiect individual, „ Forma ca rațiune artistică”. Prezentare.	**2**		**Test sumativ sem. I**
Vacanță intrasemestrială					
(4) Diversitatea formelor ca experiență artistico-plastică.	1,1; 1,4; 1,5; 1,6; 2.3; 2.5; 4.1; 4.2.	• Forma în stil Mihail Grecu • Forma în stil Joan Miro • Forma în stil Marc Chagal • Forma în stil Salvador Dali • Forma în stil Pablo Picasso • Forma în stil Nicolae Grigorescu • Forma în stil Vincent van Gogh • Forma în stil Claude Mone • Forma în stil Wassily Kandinsky • Forma în stil Henri Matisse • Forma în stil Piet Mondrian • Forma în stil Friedrich Hundertwasser	**9**		T_4
(5) **Transformarea plastică a formelor și**	1.1; 1.2;	• Secţionarea formelor	**6**		

crearea formelor noi.	1.3; 1.4; 1.6; 2.5; 4.2; 4.3.	 • Alăturarea formelor • Suprapunerea formelor • Combinarea procedeelor			T_5
Evaluare sumativă. Sinteză		• Proiect de grup, lucrare individuală (colocviu tehnic)	**2**		**Test sumativ sem. II**
Totaluri		• Vernisaj/vizionare.	**1**		

b). Proiectarea pe unităţi de învăţare
Unitatea de învăţare (U_1): (1) **Conceptul de formă ca element de limbaj artistico-vizual.** (5 ore)

Conţinuturi	**C.S.**	**Activităţi de învăţare**	**Resurse**	**Evaluare**
Evaluare inițială. Originile formei artistico-vizuale.	1.1; 1.4.	- verificarea competențelor inițiale; - parcurgerea evoluției istorice a formei ca element de limbaj vizual, apariția conceptului de formă în sens artistico-plastic. Aspecte generale.	Reproducţii de artă, lucrări în original. Termeni şi definiţii. Test	T_i (test iniţial)
Forma în natură şi în exprimarea vizual- plastică.	1.4; 1.3.	- recapitularea selectivă a terminologiei limbajului plastic; - meditări artistico-vizuale; - explicarea unor termeni noi; - exersarea, studiul practic.	Imagini, Termeni şi definiţii.	Evaluare curentă.
Arta formei ca rațiune artistică.	1.2; 1.3; 1.4.	- analiza sensului formei vizuale ca element de transpunere a ideilor și a sentimentelor prin artă; - discutarea unor opere de creație vizuală.	Imagini, Termeni şi definiţii.	Evaluare curentă.

Expresiile formei ca limită/contur, aspect și conținut.	1.5; 1.4.	- descrierea şi explicarea aspectelor caracteristice formei ca element de limbaj vizual; - identificarea aspectelor esențiale a formei plastice în baza imaginilor vizuale; - exersarea, studiul practic.	Imagini Termeni şi definiţii.	Evaluare curentă.
Sursele de inspiraţie: - structuri şi forme din natură; -structuri şi forme geometrice; -forme decorative și plastice create anterior etc.	1.5; 1.4.	- analiza unei succesiuni de reprezentări ale formei vizuale; - compararea formelor vizuale cu diferite structuri cunoscute, din natură, de la orele de biologie, matematică etc. - identificarea tipurilor de forme vizuale după structurile de inspirație; - studiul practic.	Termeni şi definiţii.	Evaluare curentă.
				T_1

Repere de reflecție pentru profesorii acestui curs

1. Ce se întîmplă cînd profesorul folosește în educația și instruirea discipolilor săi numai metode pasive de instruire?
2. Ce se întîmplă cînd profesorul intervine în procesul de învățare numai cu niște concepte și fapte „gata rezolvate”?
3. Ce se întîmplă cînd profesorul recurge des numai la explicații teoretice?
4. Ce se întîmplă cînd profesorul le impune elevilor propriile gînduri și viziuni?
5. Ce se întîmplă cînd profesorul nu este cointeresat de calitatea educației?
6. Ce calități pot fi atribuite unui profesor profesionist?

Din partea autorilor

Se dorește să fie un proiect funcțional, care să poată satisface cerințele și interesele elevilor, să reprezinte un suport de idei și un subdomeniu de dezvoltare creativă a tuturor exigențelor profesorilor cointeresați.

REFERINŢE BIBLIOGRAFICE:

Manualele recomandate:

- Morel Maia, Mocanu-Nosco Rodica, Frumosu Angela, Educația plastică, manual pentru clasa a VII-a, Chișinău, Știința, 2010.
- Puică-Vasilache Eliza, Ursu Zinaida, Educație plastică, manual pentru clasele a V-VI, Chișinău, Litera, 2008.

Recomandări opționale:

- Dima Victor, Educație plastică, manual pentru clasa a VI-a, București, Teora, 1998.
- Filoteanu Nicolae, Marian Doina, Educație plastică, manual pentru clasa a VII-a, București, ALL Educațional, 1999.
- Frontisi Claude, Istoriavizuală aartei, Editura RAO, 2007.
- Ionescu Grația, Brăescu Adrian, Educașie plastică, manual pentru clasa a VIII-a, București, editura SIGMA, 1999.
- Morel Maia, AbeCedar, Cum să înțelegem arta de azi, Cote Saint-Luc, Quebec, Canada, Editions Peisaj.
- Prut Constantin, Dicționar de artă modernă și contemporană, Bucurași, Univers enciclopedic, 2002.
- Șușală Ion N., Educație plastică, manual pentru clasa a X-a, București, Editura Aramis, 2005.
- Dicționar de artă, București, Editura MERIDIANE, 1995.
- Larousse, Lumea artelor, enciclopedia pentru tineri, București, Enceclopedia RAO, 1999.
- Mitologia, enciclopedia pentru copii „Micul erudit”, Chișinău, Biblion, 2009.
- Miturile lumii, enciclopedia pentru copii „Micul erudit”, Chișinău, Biblion, 2009.

Literatură de specialitate recomandată:

- Bagnall Ursula, Bagnall Brian și Hille Astrid, Picturi în ulei, Oradea, Editura Aquila, 1993.
- Fiona Watt, Artă și îndemnare, cartea micilor artiști, București, Enciclopedia RAO, 2008.
- Fiona Watt, Artă și imaginație, cartea micilor artiști, București, Enciclopedia RAO, 2008.
- Рубцова Е, „фантазии из глины", Москва 2007
- Хоаким Чаварра, "Ручная лепка", Москва 2006
- Jo Ellen, Barbara Reid, "Cadeaux", Le Centre canadien du livre jeunesse

Ghiduri metodice recomandate:

- Amabile Teresa, Creativitateaca mod de viaţă, Bucureşti, EdituraŞtiinţa&Tehnica, 1997.

- CiocaVasile, Jocul de-a arta, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2007.
- Puică-Vasilache Eliza, Ursu Zinaida, Educație plastică, clasele a V-VI, ghid pentru profesori, Chișinău, Litera, 2008.
- Morel Maia, Mocanu-Nosco Rodica, Frumosu Angela, Educația plastică, clasa a VII-a, ghidul profesorului, Chișinău, Știința, 2010.
- Stoica Adrian, Musteață Simion, Evaluarea rezultatelor școlare, Ghid metodic, Chișinău, Editura Lumina, 2001.
- Şuşală Ion, Esteticaşipsihopedagogiadesenului, culorii, compoziţiei, Bucureşti, Editura Sigma, 2000.
- Şuşală Ion, Desen, culoare, modelaj, compoziţieşimetodică, Bucureşti, EdituraFundaţiei „România de mâine“,1999.